

UVODNIK

Novi znanstveni časopis *Miscellanea Hadriatica et Mediterranea* Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru, kako mu naslov svjedoči, usmjeren je prema multidisciplinarnoj znanstvenoj raščlambi povijesnih procesa na Jadranu i Sredozemlju, od prapovijesti pa do suvremenog doba. U tom je pogledu (premda ovaj prvi broj pretežno donosi povijesne priloge) otvoren znanstvenim raščlambama iz povijesti umjetnosti, arheologije, lingvistike, arhitekture, zatim politološkim i pravnim prosudbama i analizi brojnih drugih znanstvenih problema jadransko-mediteranskoga kruga. Pritom se znanstvene radove ne svodi samo na akvatorije tih prevažnih mora, nego i na njihovo bliže i dalje zaobalje s poveznica na Jadran i Sredozemlje. Na takav je način ovaj časopis, uz slične drugih odjela Sveučilišta u Zadru, dostojan nastavak ranijeg znanstvenog glasila *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, koji je zadnji put pod tim imenom tiskan u 40-om godištu, broj 27, Zadar, 2001. (2003.). Već tu se, kao i drugdje po svijetu, povijesno znanstveno istraživanje i na takvim temeljima polučeni rezultati kroz oblikovanje znanstvenih radova, pokazalo multidisciplinarnim, čak i onda kada je autor rada po temeljnom opredjeljenju bio "samo" povjesničar. I u svjetskim mjerilima pokazalo se da je u suvremeno vrijeme nemoguće ostati u "tradicionalnim" tematsko-metodološkim granicama vlastite znanosti; točnije, suvremena povijest i njezino istraživanje nepojmljivi su bez multidisciplinarnosti. U tom pogledu prihvaćanje znanstvenih radova iz relativno srodnih znanosti i znanstvenih disciplina na tragu je suvremenih stremljenja i u povijesnim znanostima, uz koje one mogu biti samo bogatije podjednako u spoznajnom, sadržajnom i metodološkom pogledu.

I spoj Jadran - Mediteran nije slučajna. Njime se željelo skrenuti pozornost na činjenicu da je povijest Jadrana teško shvatiti ukoliko se ne promatra u kontekstu Sredozemlja, jer je to more, Jadran, tisućljećima jedna od najkraćih kulturnih, trgovinskih, ali i spoznajno-znanstvenih poveznica Europe s Afrikom i Azijom kao i tamošnjim ne samo

INTRODUCTION

The new scientific journal, *Miscellanea Hadriatica et Mediterranea*, published by the Department of History at the University of Zadar, is focused on multidisciplinary scientific analysis of the historical processes occurring in the Adriatic and Mediterranean and spanning from prehistory to the modern age. Accordingly, even though the first number has predominantly historical papers, this journal is opened to all scientific art-historian, archaeological, linguistic and architectural essays as well as political and juridical reviews and scientific analyses of numerous other cognate topics dealing with Adriatic and Mediterranean. At the same time, scholarly papers are not limited to the expanse of those important seas but similarly should extend their interest to the coastal and deep hinterland areas with ties to the Adriatic and Mediterranean. Hence, this new journal, in collaboration with similar publications by other departments at the University of Zadar, is a worthy successor of the previous scientific journal *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, which was, under that name, published for the last time in its fortieth issue (no. 27), published in Zadar in 2001 [2003]. The scientific historical research and the results achieved through the creation of scholarly papers have been attested in this journal to be multidisciplinary, even when the author of the paper was by its vocation "only" a historian. Global tendencies, especially in modern times, have proven that a branch of science cannot remain in the "traditional" thematic-methodological boundaries; to clarify, modern history and its research are inconceivable without the multidisciplinary approach. Therefore, recognition of other scientific research in relatively cognate sciences and scientific disciplines is in touch with modern tendencies within the historical science, which can only prosper in knowledge, content and methodology through that interaction.

The Adriatic-Mediterranean connection is not coincidental; on the contrary, it is intended to draw attention on the fact that the history of the Adriatic is difficult to comprehend unless it is seen in

velikim kulturama, već i osobitim trgovinskim punktovima sa, za Europljane iznimno traženim, materijalnim dobrima. To je i put kojim su kolale nove spoznaje, nova znanja, ali i brojne vojne sile i velesile, koje su ga duže ili kraće vrijeme držale pod svojom kontrolom. Vrlo je često bilo i obratno: grčka kolonizacija po Sredozemlju pa i Jadranu, ali i, mnogo kasnije, Venecija ili nešto ranije Normani, u suprotnom smjeru. Na žalost, unatoč dugim istraživanjima znanstvenika iz različitih zemalja ostalo je toliko toga neistraženoga. Koliko, primjerice, i u svjetskim mjerilima, doista znamo o grandioznim dosezima Arapa srednjega vijeka ili, primjerice, o stvarnom udjelu Normana na Sredozemlju, pa i na Jadranu?

Tom i brojnim drugim skupovima raznolikih povijesnih problema, koji se mogu manje-više uočiti barem u tragovima i kod današnjih žitelja jadransko-sredozemnog akvatorija, njegovih obala, bližeg i daljeg zaleđa, posvećen je ovaj časopis. Zbog međunarodne "čitljivosti" već od prvoga broja tiska se dvojezično, na hrvatskom i jednom od svjetskih jezika, pa su sukladno tome dobro došli suradnici sa svih strana svijeta.

Prof. dr. sc. Mithad Kozličić
Pročelnik Odjela za povijest
Sveučilišta u Zadru

Prof. dr. sc. Anamarija Kurilić
Glavna urednica znanstvenog časopisa
Miscellanea Hadriatica et Mediterranea

the context of the Mediterranean. The Adriatic has been for millennia, either through culture, trade or knowledge and science, one of the shortest routes between Europe and Africa or Asia, both with their developed cultures, and with trading centres dealing in, for the Europeans, extremely sought out merchandise. New ideas and new knowledge circulated on that route, along with the numerous military forces and empires, which held it under their control for shorter or longer periods of time. Quite often the process was reversed: Greek colonisation of the Mediterranean and Adriatic in one direction was followed by later expansion of Venice and Normans in the other direction. Unfortunately, despite the continued research by scientists from different countries, a lot still remains undiscovered. In example, how much do we truly know about the grandiose Arab achievements during the Middle Ages or perhaps about the actual Norman influence in the Mediterranean and the Adriatic?

This journal is therefore dedicated to this and many other clusters of various historical problems, which can be identified, at least to some degree, in the current populations inhabiting the coastal and deep hinterland areas of the Adriatic and the Mediterranean. In order to reach international readers, the journal is from the start published in two languages, Croatian and one international language, and accordingly welcomes associates from all sides of the world.

Prof. dr. sc. Mithad Kozličić
The head of the Department of History
University of Zadar

Prof. dr. sc. Anamarija Kurilić
Editor-in chief of the scientific journal
Miscellanea Hadriatica et Mediterranea